

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nerancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se restituie.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angenfeld & Emmerich Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsebet-körszt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tariful
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA” iese în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumă la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
ABONAMENTUL pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etajiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 212.

Brașov, Luni-Marți 27 Septembrie (10 Octombrie).

1905.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Octombrie st. v. 1905
 se deschide nou abonament, la care invităm
 pe toți amicii și sprijinatorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
 corone, pe șase luni 12 corone, pe trei luni
 6 corone, pe o lună 2 corone.

Pentru România și străinătate: Pe un
 an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
 luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se poate face mai ușor
 prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Conflictul greco-român și străinătatea.

(a) Este îmbucurător, vedând, că di-
 plomația marilor puteri și presa din
 străinătate, din incidentul conflictului
 greco-român s'a pus pe partea Ro-
 mâniei.

Germania, Austro-Ungaria, Italia,
 chiar și Rusia se pronunță nu numai
 favorabil pentru străduințele de e-
 mancipare națională ale elementului
 atât de mult timp oropsit al Românilor
 macedonenii, ci au intervenit chiar pe
 cale diplomatică, cerând de la guver-
 nul otoman ocrotirea Aromânilor și
 suprimarea mișcării teroriste a ban-
 delor grecesci.

Nu mai în presa maghiară s'au
 ivit voci ostile Românilor. În diarul
 „P. H.” un ôre-care Lyka, descen-
 dent și el dintr-o familie macedoro-
 mână, caută să convingă pe cetitorii
 acelei foi, că sforțările Românilor
 sunt neîndreptățite, de ôre-ce acei
 „pretinși Macedonenii”, n'ar avé nimic
 comun cu România. — Un alt diar
 maghiar cu numele „Egyetértés”, or-
 ganul principal al lui Kossuth, scrie
 în ultimul său număr tot în tonul de
 mai sus, făcând aspre reproșuri mi-
 nistrului de externe Goluchowski pen-
 tru-că în „detrimentul intereselor mo-
 narchiei” s'a pus pe partea Româ-
 niei. Causa atitudinii lui Goluchowski
 — dice organul koșutist — este, că
 așa i-s'a poruncit de la Berlin, se
 sprijinescă sforțările României. Êr
 Berlinul sprijinesce România pe mo-
 tiv, că un Hohenzollern șede pe tro-
 nul ei. „Este în adevăr rușinos rolul
 pe care-l jôcă acest conte polon” — in-
 cheie „E—s”. — „Dacă vré să fie la-
 cheu german, n'are de cât să mîrgă
 la Berlin, dér să nu ruineze autori-
 tatea Monarchiei în Balcani, care și
 de altmintea este destul de mică.
 Interesele germane se scie că în Bal-
 canii sunt cu desăvîrșire opuse inte-
 reselor Austro-Ungariei”.

Nu se scie, cari interese ale A-
 ustro-Ungariei ar fi în Balcanii opuse
 intereselor Germaniei, și numai di-
 plomații cei mari de la „E—s” pot
 să scie, întru cât se diminuează au-
 toritatea monarchiei, prin aceea, că mi-

nistrul austro-ungar de externe inter-
 vine în favorul unei populațiuni asuprite
 și care vré să se libereze de jugul
 rușinos al bizantinismului patriarchal
 și al palicarilor teroristi de la Atena.

Se dă cu socotela însă, că inte-
 resul cel mare, ce-l manifestă foile
 maghiare pentru reputația monar-
 chiei (!) în Balcanii, se reduce pur și
 simplu la ura neimblândită a șovinis-
 mului față cu tot ce e românesc.
 Noroc, că elucubrațiunile lui „P. H.”
 și „E—s” sunt cetite numai de Ma-
 kay bacsi și soții și diplomația euro-
 péniă nu se emoționează de ura, ori
 simpatia foilor maghiare.

Cu totul altă importanță are însă
 un articol publicat la primul loc în
 „Figaro” din Paris sub titlul „Nos
 amis Roumains”. „Figaro” este diarul
 ce se cetesce la toate curțile europene
 și când acest diar publică un articol
 la primul loc și acel articol e sem-
 nat de Pierre de Coubertin, se scie,
 că echivaléază cu intervenția diploma-
 tică a celui mai puternic stat.

În articolul „Amicii noștri ro-
 mâni” autorul frances reamintesce cu
 drag epoca renascerei poporului latin
 de la Dunăre prin sprijinul eficace al
 Franței. „C'est nous qui l'avons mise
 debout, cette belle et enarimanté Rou-
 manie dont le vieux sang latin con-
 servait secrètement pour des jours
 plus heureux les qualités héritées de
 la Rome imperiale”. (Noi am fost a-
 ceia, cari am pus în picioré această
 frumoasă și drăgălașe Românie, al că-
 rei sânge vechi latin păstra în se-
 cret pentru zile mai ferice calitățile
 moștenite de la Roma imperială).

Êr mai departe, după-ce schi-
 țéază evenimentele ce s'au succedat
 de la unirea principatelor, alegerea
 principelui străin, progresele făcute,
 ideile generose etc. ale Românilor,
 exclamă: „En vérité, c'est à se de-
 mander si cette colonie essaimée par
 les Romains d'autrefois ne nous donne
 pas d'eux une image plus vivante
 que ne sait le faire l'Italie actuelle?...
 Les vrais descendants de Rome ne
 seraient ils pas en train de renaître
 en Roumanie?” (În adevăr, trebuie
 să ne întrebăm, dacă colonia această
 roită din Romanii de odinioară nu ne
 dă o imagine mai viuă despre ei (Ro-
 manii) decât Italia actuală?... Ade-
 vărății descendenți ai Romei nu sunt
 ôre pe cale de a-se renasce în Ro-
 mânia?)

D-l P. de C. spune, că din fap-
 tul că România are un rege Hohen-
 zollern și că interesele politice i-au
 mânat guvernânții spre tripla alianță,
 Francesii se nu tragă concluziunea,
 că România s'ar fi detașat de Franța.
 Sunt legături puternice, cari asigură
 simpatia reciprocă a acestor două
 țări.

În privința conflictului greco-ro-
 mân, devenit acut după scrierea a-
 cestui articol, d. P. de C. recunoșce
 legitimitatea punctului de vedere a
 României, atrage însă atențiunea ce-
 lor interesați, că acolo este un duș-
 man comun, în fața căruia Grecii și
 Românii ar trebui să fie uniți.

Brașov, 26 Septembrie v.

Planurile guvernului. „Pester Lloyd”
 publică un articol inspirat asupra eveni-
 mentelor viitorului, în care vorbind de si-
 tuațiia actuală și de planurile guvernului,
 scrie următoarele:

— Dacă coaliția ar lăsa neîntrebuin-
 țat timpul ce-i stă la dispoziție, — va fi
 necesară formarea unui guvern cu carac-
 tere statornic definitiv. În nici o împreju-
 rare țera nu pôte să rămână fără guvern.
 Baronul Fejervary și colegii săi din mi-
 nisteriu au tras consecențele adevărului
 neresturnabil și au elaborat un program
 precis, care se estinde asupra tuturor ra-
 murilor vieții de stat, și l'au prezentat do-
 minitorului, fiind-că ei și acum sunt gata a
 satisface însărcinării eventuale a Maj. Sale
 și pe baza programului stabilit de ei a
 face încercare de a crea ordine în țară,
 a restabili autoritatea factorilor legalii și
 a obli calea dezvoltării materiale și cultu-
 rale. Acest program zace acum înaintea
 Maj. Sale, care va decide asupra lui. E în-
 trebare, dacă decisiunea acesta se va lua
 înainte de 10 Octombrie; asta însă nu e
 esențial. Dér e sigur, că starea de față
 nu pôte să mai dureze mult timp și inte-
 reșele vitale ale țării pretind în mod im-
 perios numirea unui guvern responsabil.
 Tocmai pentru acesta este neîndoiș. că
 într-un viitor foarte apropiat se va decide
 asupra sortii programului guvernului-Fe-
 jervary și prin acesta asupra sortii țării.
 Dacă Coróna va aproba acest program, a-
 tuncî urméază noua numire a guvernului,
 în care cas guvernul își va da silința să-și
 câștige majoritate în parlament. Dacă nu
 va succede acesta, nu rămâne altceva, de-
 cât a-se apela la națiune, ceea-ce se cu-
 prinde în calculele guvernului.

Conflictul româno-grec. »Politische Co-
 respondenz» din Viena spune, că cercurile
 oficiale din capitala Austriei regretă, că
 conflictul româno-grecesc a luat proporții
 așa de mari. Cu toate astea, lumea oficială
 și diplomații nu disperă, că o să se isbu-
 țéască a se restabili bunele relațiuni între
 România și Grecia. Firesce, că pentru ace-
 sta se presupune cum că patriarchul ecu-
 menic va da bunul exemplu de a'și schim-
 ba atitudinea către aromâni, purtându-se
 cu ei în mod împăciuitor, ér guvernul gre-
 cesc îl va urma pe această cale, luând mî-
 suri energice contra năvălirii bandelor
 grecesci în Macedonia și influințând pen-
 tru potolirea tonului presei grecesci. În-
 suși marele vizir, Ferid Pașa, a găsit oca-
 sie în timpul din urmă să spună patriar-
 chului Ioachim și mitropoliților grecii, că
 este imperios necesar, ca dênșii să întim-
 pine cu liniște și cu pace silințele aromâ-
 nilor de a'și dobândi biserica lor. Marele
 vizir a blamat agitațiunile Grecilor în Ma-
 cedonia în aceste timpuri când e aproape
 să isbucnescă focul în această provincie.
 Dênșul a spus, că întru cât împedecat des-
 părțirea de patriarchat cu care amenințau
 aromânii, punându-le drept condiție, pentru
 concesionile ce li s'au acordat în luna Mai
 trecut, rămânerea lor sub patriarch.

»Conflictul greco-român — scrie »N.
 Fr. Pr.» de eri — și-a perdut deja carac-
 terul său local. Ambasadorii mai multor
 puteri mari din Constantinopol au sprijinit
 pașii întreprinși de ministrul român pleni-
 potențiar Lahovari și prin acesta și-au schim-
 bat atitudinea lor până acuma neutrală,

în favorul României. Marele Vizir a și dat
 îndată inspectorului general al Macedoniei
 cât și valiului din Ianina ordine stricte
 de a nimicî bandele grecesci și totodată
 de a adresa admoniări serioșe patriarchu-
 lui ecumenic, care ca și metropolitul ecu-
 menic, trebuie considerați ca conducători
 ai mișcării, care periclitéză pacea și liniș-
 tea în peninsula balcanică».

Conflictul balcanic. Din Constantinopol
 se anunță că din cauza controlului interna-
 țional a finanțelor Macedoniei, va isbucni
 țilele aceste un conflict între Turcia și
 marile puteri europene. Diplomația euro-
 péniă a hotărit, ca față cu finanțele Mace-
 doniei să se introducă un control interna-
 țional. Guvernul turcesc a protestat con-
 tra acestei hotăriri, diplomația însă habar
 n'a avut de acest protest, ba guvernele
 marilor puteri au și numit pe delegații lor,
 cari forméază împreună consiliul de control.
 Delegații Angliei și Italiei au sosit deja la
 Salonic, ér delegatul Austro-Ungariei Oppen-
 heimer a fost prezentat Vineri Sultanului
 de către ambasadorul Calice.

Guvernul turcesc a protestat din
 nou și în forma cea mai categorică contra
 controlului internațional, puterile însă drept
 răspuns au îndrumat pe delegații lor, să
 formeze imediat consiliul și să îl prezinte
 guvernatorului suprem al Macedoniei Hil-
 mi pașa, a ocupa locul de președinte. Gu-
 vernul turcesc a dat lui Hilmi-pașa ordi-
 nul de a refusa invitarea și a nu lua parte
 la constituirea consiliului. Față cu acest
 refus, puterile europene sunt decise a sili,
 prin mijloce potrivite, pe Turcia a permi-
 te consiliului și a participa și ea la el. Cu
 aplicarea mijlocelor coercitive vorfi incre-
 dințate Anglia și Italia, dér e probabil
 că și vasele de rășboi austro-ungare, cari
 circulă în Levante, vor apare înaintea vre-
 unui port turcesc.

Svedia și Norvegia. În camera sve-
 deză s'a început alaltăeri desbatarea asu-
 pra proiectului pentru despărțirea Norve-
 giei de Svedia. Mai mulți oratori au relevat
 faptul, că din partea Svediei s'au făcut ma-
 ri concesioni Norvegiei și că din acordul
 încheiat de către membrii comisiunilor
 rezultă, că Norvegia a reușit să impună
 voința ei, precând Svedia nu. Alți oratori
 au protestat contra dispozițiunilor, cari
 privesc tribunalul de arbitriu pentru apla-
 narea eventualelor neînțelegeri între Sve-
 dia și Norvegia.

Crisa.

(Politica pentru limba de comandă. — Cestru-
 țarea națională.)

De Ludovic Mocsary.

(Urmare.)

Faptul că din partea curții naționale
 sunt cu desăvîrșire abandonate, așa
 că de grija și noi putem să le frigem, ori
 să le îterbem, numai limbei de comandă
 se-i dăm pace, pôte să pună pe gânduri
 pe naționalități și să le îndemne a fi mai
 înclinare spre reconciliare. Pe de altă parte
 însă nu e permis, ca împrejurarea această
 să ne sugereze gândul, că acum târgul e
 liber și d'acum vom vorbi în alt ton cu
 ele. Nu se scie, dacă Francisc Deak a
 procedat corect, când după Königgrätz
 n'a strins pe Austriaci mai bine în
 chingî, vorba e că cu acest prilej va fi

bine să-i urmărim exemplul. Importanța, s'eu ca să dicem așa, primejdia cestiunei naționalităților nu constă numai într'aceea, că politica ostilă de curte p'ote specula la sprijinul naționalităților nemulțămite și nu este exclus, că reparându-și greșala de acum, va specula și în viitor. Cestiunea, abstrăgând de la această, involvă în se et pro se dificultăți și primejdie. Atâta ne este suficient, pe lângă totă mâna liberă, ce ni-s'a acordat acum. Partea de sudost a Europei este o împistritare etnografică atât de curiosă, încât e foarte departe încă acel timp, când vom pute' dice, că frecările de naționalitate nu mai fac bucluc. Și p'ote nimeni n'a avut parte de atâtea buclucuri ca noi. Cu toate acestea vom pute' trăi cu naționalitățile, cum am trăit timp de o mie de ani, decât față cu șovinismul, ultrașovinismul, maimuțaria exemplului prusian din Posen, licitarea cu patriotismul și alte o mie de influențe străine, se va valora totuși una din trăsăturile cele mai frumoase ale caracterului strămoșesc maghiar, dreptatea (igazságosság) și capabilitatea probată deja în trăsăturii mari, de a alcătui și susține un stat.

* * *

Care este orea cauza, de ne facem nervoși, îndată ce este vorba de cestiunea naționalităților? Eu cred, că altă nu este, de cât că suntem prea spăriați de caracterul ei primejdios. Situațiunea este gravă, nu se p'ote tăgădui, și decât toți ar fi nea-șoi Maghiari cei-ce locuiesc în această țără, atunci vorba lui Andrassy Gyula I., n'ar fi bine să-i fie vecin. Dér nici decât nu e așa gravă situațiunea, încât să trebuiască a-negudura și a-ne refugia sub aripele vulturului austriac, căutând a-ne asigura acest refugiu prin aceea, că închidem ochii când vedem că constituțiunea și independența noastră de stat se restringe din ce în ce mai mult, nu este așa de gravă, încât să fim nevoiți a apela la mijloce atât deperate, cum sunt aceea din cari se compune întreg arsenalul actualului șovinism. Primejdia nu e așa mare, fiind-că situațiunea noastră cu naționalitățile are și o parte, care ne p'ote fi direct spre folos. Să facem politica corectă față cu naționalitățile, și atunci tocmai poliglotismul acesta, din cauza căruia după cum susțin unii, am fi osândiți la slăbiciune perpetuă, din punct de vedere internațional p'ote să fie un isvor de putere pentru Ungaria independentă.

Și, lucru remarcabil, față cu exagerațiile spaimii și simultan cu ea, fantasia maghiară trece uneori în regiuni cu totul contrare, ivindu-se nici mai mult, nici mai puțin, decât idea unui »imperiu maghiar«. Explicarea acestui simptom curios, după părerea mea, este, că ideea imperiului maghiar anticipază rezultatele la cari țintesc șovinismul maghiar. Adevăratul înțeles al vorbei apostolilor imperiului este, că étă, vedeți ce ținte înalte putem ajunge, decât ținem cu perseveranță la șovinismul intransigent.

Greșala cardinală a imperialismului este, că uită un lucru, anume că cetățenii din Nürnberg nu spânzură pe tâlhar, decât atunci când au pus întâiu mâna pe el. Și noi ar trebui să considerăm ca prima problemă a noastră, de a ne procura înainte de toate condițiunea indispensabilă, fără de care nici nu putem vorbi de imperiu. Să năzuim înainte de toate, ca Ungaria să devină din provincie austriacă cel puțin un stat independent cu uniunea personală. Nu este imposibil să ne emancipăm cu totul de imperiul austriac și nu le iau imperialiștilor în nume de rău, decât în combinațiunile lor avântate se gândesc și la acest cas. Ideea independenței complete se cuprinde în adevăr în noțiunea imperiului; mă mir numai, că ideea această a eșit la ivelă tocmai din tabăra dualistă.

(Va urma.)

Kristoffy contra Tisza.

(In cestiunea votului universal).

La articolele contelui Tisza, în cari acesta a luat poziție hotărâtă contra votului universal, răspunde în același diar

(»Az Ujság«) ministrul de interne Kristoffy, printr'un interview în care repetă cele ce le-a d'is în faimosul său discurs din Bogșa, dér de astă-dată cu observări pișcătore la adresa lui Tisza. Vom da aici în extras conținutul interviewului:

Cu privire la statistică și la eșirea pe primul plan a naționalităților, de care se teme Tisza, Kristoffy a d'is:

— Tisza vorbește ironic despre lucrarea statistică, pe care, foarte înțelepțesce, a făcut-o el însuși. Să vorbescă însă cifrele cu adevărul lor neresturnabil.

Numărul de ađi al alegătorilor e de 1.048,976. Din aceștia: 56.2% maghiari; 43.8% naționalități. În cas că s'ar introduce votul universal ar fi (cunoscători de scriere și cetire, 24 ani) 2.621,894 Din aceștia 61.4% maghiari, 38.6% naționalități. Situațiunea ar fi următorea, avându-se în vedere gruparea după limbă în singuraticile cercuri:

După starea actuală alegătorii de limbă maternă maghiară ai cercurilor sunt 75% în 180 cercuri; 50—75% în 49 cercuri; 25—50% în 55 cercuri și cu mai puțin de 25% în 129 cercuri. Cu totul 413 cercuri.

Dacă s'ar introduce votul universal aiegătorii maghiari ar fi: mai mult de 75% în 187 cercuri; 50—75% în 56 cercuri; 25—50% în 55 cercuri, și mai puțin de 25% în 115 cercuri. Cu totul 413 cercuri.

Adecă, pe când ađi în 413 cercuri maghiarimea e în absolută majoritate în 229 cercuri (mai mult de 50%), pe atunci în viitor maghiarimea ar fi în majoritate în 243 cercuri, mai mult cu 14 cercuri.

În Ardeal ar rămâne însă neschimbat status quo, într'u cât din 74 cercuri maghiarimea este ađi în absolută majoritate în 41 cercuri. Situațiunea s'ar schimba totuși spre bine (pentru maghiarime) în comitatele Brașov, Hunedóra, Mureș-Turda, Târnava-mare; s'ar deteriora în Alba-inferiără, Treiscaune și Solnoc-Dobăca. Status-quo ar rămâne în Bistriță-Năsăud, Ciuc, Făgăraș, Târnava-mică, Coșocna, Sibiu, Turdariaș și Odorheiu.

În Ungaria de dincoace de Muntele Craiului, situațiunea s'ar ameliora (pentru Maghiari, firește) în comitatele: Gümör și Kishont, Bihar, Maramureș, Sătmár, Sălăgiu, Ugocia, Arad, Csanád, Torontal și orașul Teresopol; s'ar deteriora în comitatele: Barș, Nitra, Baranya, Zala și Bichis; în celelalte comitate și orașe rămâne neschimbat status quo.

Privitor la întrebarea, decât reforma ar trebui introdusă prin reducerea censului, Kristoffy răspune:

— În clasa agriculturii, care e cea mai puternică, maghiarimea figurează în proporție mult mai mică în rindul alegătorilor. Dacă am vré să punem reforma electorală pe basa unui cens unitar, situațiunea s'ar forma astfel:

1) În cas când s'ar ține sémă de dările directe cătră stat și decât am face combinațiunea pe baza de dare de 20 corone, proporțiunea numărului alegătorilor maghiari ar rămâne neschimbată (56%), însă nu numai că nu s'ar spori numărul alegătorilor, ci ar scăde cu 4000. Dacă am reduce și mai mult censul, s'ar urca ce e drept numărul alegătorilor, însă s'ar deteriora gradat proporțiunea ce ar căde pe Maghiari, anume pe lângă un cens de 15 cor. c'vota rasei maghiare ar scăde la 52.8%, pe lângă 10 cor. ar scăde la 49.9%.

2) Privind deosebit singuraticile soiri de dare și comparându-le cu raporturile generale de naționalitate ale populațiunei, precum și cu clasificarea actuală după naționalitate a alegătorilor: maghiarimea figurează cu proporție mai mare în rindul contribuabililor de clasa I III și IV, cari plătesc dare de venit și dare de casă; din contră figurează cu pro-cent mult mai mic între cei cari plătesc clare de pământ, în numărul cărora dinp'rivă figurează Românii c'o proporție numerică mai mare decât întreaga populațiune, mai ales față cu numărul actual al alegătorilor.

Dacă am lua ca basă de calcul orice soi de dare directă, situațiunea actuală a maghiarimeii nu s'ar înrăutăți. Pe lângă un

cens de 10, 8 s'eu chiar 6 corone, numărul alegătorilor s'ar urca moderat și proporțiunea ar rămâne neschimbată pentru maghiarime. Din contră în Ardeal situațiunea maghiarimeii, față cu cea actuală, s'ar înrăutăți în mod însemnat, căci pe lângă un cens de 10 cor. proporțiunea actuală de 54.2% ar scăde la 36.2%, pe lângă un curs de 8 s'eu 6 cor., ar scăde la 35.6%. Întreb, deci, decât ne putem ocupa serios c'o reformă electorală, a cărei basă s'o formeze reducerea censului?

Cu cine să m'ergă S'erbii?

Crisa actuală e urmărită cu mare atențiune și de S'erbii. În privința această au apărut de curend două articole interesante în cele două diare s'erbesci »Branik« și »Zastava«.

Diarul »Branik«, organul bătrânului politician liberal s'erb Dr. Polyt, a publicat un articol în care impută S'erbilor radicali, că printre ei sunt mulți kossuthiști. După părerea lui Polyt, cercurile din Viena vor face tot posibilul, ca să s'drobescă majoritatea parlamentară actuală și partidul independentist, însă e mai pe sus de orice îndoială, că toate partidele maghiare vor fi una în susținerea majorității, ba nici aderenții lui Tisza nu vor avé curagiul a se ridica în contra coaliției. Prin urmare cercurile din Viena și Fejervary vor avé trebuință de socialiști și de naționalități pentru a înfrânge coaliția, și la alegerile viitoare li-se va da socialiștilor și naționalităților o mai mare libertate de acțiune. S'erbii trebuie, deci, să profite de ocazia această, pentru-ca luând poziție în contra coaliției, să ajungă a obține câte-va mandate. E regretabil însă, observă »Branik«, că sunt puține prospecte pentru această, deoarece cu radicalii s'erbii abia decât se p'ote face vr'o înțelegere.

La articolul din »Branik« răspunde în »Zastava« însuși prim-redactorul Josa Tomici, d'icând între altele:

— Nici-odată ca acum nu li-a fost și nu le este permis S'erbilor a face vinătore după mandate. Dacă s'ar obține un mandat, se obținem? P'ote 6, 7, 10? Să admitem, că vom dobândi 10 mandate. Ce este această față cu 413 respective 443 deputați? Ce putem noi să facem cu acest număr de deputați în parlament? Am spus-o de mai multe-ori, că nu se p'ote și nici nu e scopul nostru vinătorea după mandate. Dacă »cercurile vieneze« ne vor viri în parlament, o lac această numai din calcul, ș'apoi trebuie să mai ținem sémă și de aceea, că mandatele ce le-am căpăta cu ajutorul »cercurilor vieneze«, ușor le-am și pierde.

Causele crizei actuale sunt foarte a-d'encii. Crisa această nu se va rezolva în viitorea cameră. Noi am fi așăder politicienii slabi, decât ne-am îndrepta politica în direcțiunea, că în viitorea cameră să dobândim cât mai multe mandate. Adevărat, că »cercurile vieneze« vor face tot ce se p'ote spre a s'drobi actuala majoritate parlamentară, și e de cređut, că noul guvern va ține cont de naționalități și le va da o mai mare libertate de acțiune, ca până acum. Ba le va și ajuta, p'ote.

Da, le va ajuta, însă numai atunci, când și noi le vom ajuta. Această este esența cestiunei.

Putem noi, și permis ne este a trage la carul Vienei? Nu, de o sută de ori nu! Nu ne chémă ea la ospet, ca să ne tracteze, ci ca să scótem apă, cum dice proverbul s'erbesc. Nu este permis a-ne nimici viitorul pentru câte-va mandate; această n'ar însemna altceva, decât politica blidului de linte din bibliie. »Branik« nu e capabil să ne înțelgă, și se miră, că nouă ne sunt nimic câte-va mandate. Nu ne sunt nimic, dér nici nu ne sunt tot. Mai puțin prețuesc pentru noi câte-va mandate atunci, când le căpătam din Viena. Ne temem, că gratia această am plăti-o scump. Dacă nu vrem să tragem la carul Vienei, trebuie să căutăm înțelegerea cu aceia, cu cari împreună trăim în această patrie comună, cu Maghiarii. »Branik« mereu accentuează, că S'erbii nu pot să țină cu kossuthiștii, deoarece aceștia sunt contrarii existenței noastre naționale. Așa este. Dér aici nu e vorba nici de Kossuth, nici de Apponyi și Banffy, ci de Maghiari. E irelevant, cine îi conduc.

»Părerea noastră este, că decât e posibil, să ne înțelegem cu Maghiarii, cari sufer tot așa ca și noi. Convingerea noastră este, că nu e departe timpul, când ne vom

înțelege cu ei, de aceea politica vieneză nu ne va mai purta de nas. Dacă se p'ole tot-deuna cu Maghiarii, dér cu Viena nici-odată«.

Nu trebuie să mai spunem, că pressa coaliționistă maghiară saltă și se veselesce d'icând, că în »opiniunea publică s'erbescă prinde rădăcinii tot mai ad'encii convingerea, că nici S'erbii n'au loc decât în tabăra acelor patrioți, cari s'au grupat în lupta cea m'ara pentru drepturile naționale«.

Franța și Germania.

Declarațiunile cancelarului de B'ulow.

Diarul »Le Temps« publică o con-vorbire a corespondentului său cu prințul B'ulow. Acest interview urmăresce scopul de a arăta amicitia ce Germania p'ortă Franței. Étă în resumat cele declarate de prințul B'ulow:

— La observațiunea corespondentului, că Franța se teme, că Germania va lăsa să cadă politica lui Bismarck și va căuta să stinjenescă interesele politice coloniale franceze, și că apropierea Germaniei de Rusia inspiră temeri în cercurile franceze ér pe de altă parte se presupune, că Germania se silesce, să facă pe Franța să se aventureze într'o politică antiengleză prințul de B'ulow a răspuns:

»Toate temerile acestea sunt absolut nefundate. E drept, că Bismarck a recunoscut în multe rânduri ambițiunile politice coloniale ale Franței și chiar eu am declarat în parlament, că interesele franceze în Asia și în Africa pot merge mână în mână cu interesele germane. Dacă în anul 1904, la discursul meu sincer, ce am rostit în parlament, mi-s'ar fi răspuns cu aceeași sinceritate, cum ar fi trebuit să se întempe, dându-mi-se lămuririle necesare asupra acordului englezo-frances asupra Marocului, n'ar fi fost nici odată vorba de o cestiune marocană. În două ore ne-am fi înțeles. N'ați dorit această și din cauza această s'a născut conflictul. Acest conflict e anormal și nu e trebuincios. Astăđi ca și erii suntem gata nu numai să nu turburăm interesele d-vóstré coloniale, dér să și le susținem, când va fi nevoie, fie în Maroc s'eu în altă parte, presupunând însă că politica d-vóstră colonială apreciează interesele noastre coloniale, cari cresc din di în di, și respectă demnitatea noastră la care ținem și mai mult încă. Mai doresc să vă lămuresc și asupra celeilalte chestiuni, decât Germania nu cumva ar urmări scopul de a sili Franța să fie de partea noastră în contra Angliei și de a vé ocașiona vre-un conflict, care ar deveni inevitabil.

»Sciu, că sunt ómeni, cari pred'ic un r'esboi între Anglia și Germania. Tittoni a declarat deja, că nu crede în așa ceva. Eu merg și mai departe, spunându-vé, că e o prostie a se declara, că r'esboiul între Anglia și Germania ar fi inevitabil. Atât Germania cât și Anglia ar avé prea mult să sufere în urmă, și nici una, nici alta n'ar lua răspunderea.

»Dacă între Germania și Franța există diferende, cari sigur se vor lămuri mai târziu, tot Franța p'ote ajuta mult la înlăturarea acestor diferende. Permite-mi chiar să observ, că pilda Franței ne îndrituesce a crede, că e în tot-deuna posibil de a ne împăca. Același lucru e pentru Rusia. Noi suntem în relațiunile cele mai amicale cu aliata d-vóstră, și de ce n'ar fi așa? În ce, alianța d-vóstră ar pute să ne fie neplăcută? Această alianță nu are un caracter agresiv contra noastră. Eram p'ote mai neliniștiți înainte, când Franța era singură, de cât de când e aliată cu Rusia«.

SCIRILE DILEI.

— 9 Octomvrie n.

Inaugurarea statuei poetului Vasilie Alexandri, care a fost ridicată la Iași, a fost hotărâtă pentru ziua de 9 Octomvrie. Regina Elisabeta a României a bine-voit să promită că va onora cu înalta sa prezență această serbare.

Cehii în contra Germanilor. Din Boemia și Moravia sosesc sciri despre mari manifestațiuni anti-germane, ce se proiectează de cătră Cehii. Pentru erii, Duminecă, Cehii din Brunn anunțaseră poliției o mare întrunire publică, la care erau invitați să participe Cehii din țără într'egă. Adunarea a fost oprită din cauza temerii, că se vor repeți tulburările din trecut, în fața opreliștei, Cehii au declarat, că totuși vor veni în oraș, ér organul ceh »Pozor« a publicat o proclamațiune în sensul acesta. Numărul acesta a fost confiscat. Autorități

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Octomvrie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	114.95
Renta de coróne ung. 4%	96.05
Impr. cáil. fer. ung. în aur 3 1/2%	87.10
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4%	96.—
Bonuri rurale croate-slavone	96.95
Impr. ung. cu premii	219.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	163.25
Renta de hârtie austr. 4 2/10	100.40
Renta de argint austr. 4 2/10	100.30
Renta de aur austr. 4%	119.40
Renta de coróne austr. 4%	110.50
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.10
Losuri din 1860	163.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.49
Acții de-ale Băncei ung. de credit	790.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	679.75
Napoleonori	19.13
Mărci imperiale germane	117.42 1/2
London vista	240.07 1/2
Paris vista	95.52 1/2
Note italiene	95.50

PUBLIKAȚIUNE

Se aduce la cunoștință publică, că comisiunea pentru conscrierea virilistilor va ține Sămbătă 14 Octomvrie a. c. la 3 ore p. m. în casa „Sfatului“ ședință publică pentru a compune conscripția virilistilor pe anul 1906.

Tot omul are dreptul a se prezenta naintea acestei comisiuni și ași validata dorința de a fi primit în lista virilistilor.

Brassó, în 8 Octomvrie 1905.

Comisiunea orășenescă pentru conscrierea virilistilor.

GRAEF, m. p.
președinte.

1—1

In decursul verei abnormal de secetosă au fost erăși

Pepinerie de nobilitarea viței de

Vie de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI** Mediaș 24. Ardeal. Singură în tota Ungaria, care uda pepinaria de vițe dinic cu euorma cantitate de apă de 5 milioane litri și de aceea singura, care și în anul acesta liferază într'adevăr vițe frumoșe și în tota privința ireproșabile. Prețuri curente cu ilustrații și număróse scrisori de recunoștință gratis.

Cursul pieței Brașov

Din 9 Octomvrie n. 1905.

Bancnote rom. Cump.	18.96	Vënd.	19.—
Argint român	18.92	"	18.96
Napoleonori	19.06	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.10
Mărci germane	117.20	"	117.10
Lire turcesci	21.50	"	21.00
Seris. fonc. Albine 5%	101.—	"	102.—
Ruble Rusesci	2.53	"	45.10

Nr. 240—1905.

Concurs.

Pentru liferarea a 150—200 stânenți de lemne de fag pe séma Băilor Eforiei școlólor centrale gr. or. române din loc, se publică prin acesta concurs, cu termen de 8 zile dela publicare.

Ofertele au să fie adresate Eforiei școlare.

Brașov, în 26 Septem. n. 1905.

Eforia școlólor centrale gr-or. din Brașov.

1—1.1880.

AGENTURA PRINCIPALĂ

a Băncei de asigurare dela „Fonciere din Pesta“ caută un agent ambulant, carele se posedă în vorbire limba românească. Informații se pot lua în cancelaria „FONCIEREI“ în Strada Vămii nr. 31, etajul I, în Brașov. 1—3.1888.

Folosiți ocașia!

500 Obiecte numai cu 2 fl.

Un ciasornic Anker Precision frumos, merge 36 ore, cu lanț aurit, 1 cravată modernă de mătase, 1 ac splendid de cravată cu briliant Simili, 1 inel aurit cu piatră pentru Dni și Dómine, 1 Garnitură, care constă din nasturi de manjete, cravată și piept, garanție 3% aur Doublé, 6 basmale, 1 Calimăr de busunar elegant de Nickel, 1 Oglindă pentru toaletă, 1 etui cu pieptene frumos, 1 Săpun parfumat de toaletă, 1 Notis fin legat, 12 portrete de artiști vestiți din secolul din urmă, 72 condeie engl. de cancelarie și încă 394 obiecte folositoare în casă. Tóte laolaltă, care singur ciasul face bani costă numai 2 fl. Se trimite cu rambursă séu prețul trimis de **Versandthaus**

J. FREITAG, Krakau.

(1876,2—3.)

Pentru un stabiliment industrial

se caută: 2 Dulgheri, 1 Focar (preferat cu esator menul depus), 1 Curelar, 1 Sculptor în lemn, 5 Témplari deprinși cu mobilier fin cu placagiu, și un ajutor de mecanic lăcătuș, care știe lucra și din foc.

Toți acestia pot fi angajați imediat, iar angajamentul lor va fi anual. — Spesele de voiagiu se vor bonifica. — Oferte cu indicațiuni asupra locului de identitate, etăței și a ocupațiunei de până acum, séu copiile după certificate se vor înainta „Administrațiunei acestui ziar“ sub: „Stabiliment industrial“.

2—2.1890.

Copiiilor precum și adulților un neprețubil dar dumnețeesc!

Izvorul „GLORIA“ de Arkos

in fer și lithiu-hydrocarbonic fórte bogată

apă minerală medicinală

de un efect miraculos, necauđând iritațiuni de sânge și unflaturí la stomac, ca cele mai multe ape minerale pré concentrate în acid carbonic liber și în sáruri mineralice.

(Autorisată ca apă medicinală prin decret ministerial intern Nr. 401—1905).

Apa minerală „Gloria“ este un remediu de cură fórte prețios, care stárnesce pofta de mâncare și înlesneșce mistuirea de minune, promovéđá secrețiunea udului și acréla udului, în mod frappant și înfluențézá membrele flegmatice ale organelor respirátore, circulațiunea sângelui și activitatea nervilor într'un mod surprindetor.

Tot așa și pentru copii în orí-ce etate este apa minerală „Gloria“ deasemenea o beutură fórte prețiosă, dorită instinctiv de dânsii, care favorizézá sănătății lor în modul cel mai imbucurător.

Béut cu Șampanie, cu vin séu cu bere, apa „GLORIA“ va paralisa efectul amețitor ale acestor beături mai ales asupra creierilor și a nervilor de multe-orí fórte vătămător, sub orí-ce împrejurare.

Pe baza unui studiu fórte minuțios mé simt decí obligat a publica, că orí și cine cătră sine, părinții însă și cătră copii lor vor comite mai mult ca o negligență, decá n'ar încerca efectul minunat al acestei naturală și într'adevăr binecuvéntată apă minerală, care se manipulézá la izvor, — pe cât stă în putința omenéscă — cu cea mai deosebită severitate.

Deposit propriu în Brașov, Str. aței nr. 6,

(vis-à-vis de SCHWARZBURG),

unde se află cu schimbarea sticlelor:

o sticlă de un litru apa minerală „Gloria“ pentru 20 filleri,

„ „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 14 „

Josef György,

administrațiunea izvorului „Gloria“ de Arkos.

54—0

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și dame al lui

N. P. GOLDMANN Brașov

Confecțiuni de bărbați

Têrgul Inului 31—33 în palatul lui Czell.

Fondată la 1892.

Confecțiuni de Dame

Têrgul Inului Nr. 28.

În sesonul de primăvară am dovedit On. public, că în piața locală am fost cel mai ieftin și am fost superior orí cărei concurențe! Pentru că de când există prăvălia mea, mi-am procurat depositul meu de haine tot-déuna cu bani gata.

De ce? haine bune, durabile pentru școlari,

cu garanție de un an, veritabile, originale indigene de Zsolna și Gács numai la mine se pot afla.

Haine gata după modă, pentru bărbați și copii, precum și Paltóne de tómnă și iarnă, înlocuesc cu desăvêșire hainele de comandă, de-óre-ce se confecțiunezá sub privighierea mea personală, după croiala cea mai modernă, din stofe curate de lână, cu accesorií de cele mai durabile.

În depositul meu se află pentru agronomi, neguțători **Surtuce** veritabile din piele de capră Danesă cu căptușală de blană și ștofă, Raglane, Derbi, de vênat, Paltóne preoțești. — Cu deosebire mare deposit în Blane de călătorie și pentru oraș. Costume de patinat și deosebit **Surtuce** de patinat cu căptușeli din ștofă și blană.

Cel mai mare deposit în haine pentru Dame și Domnișóre.

Alegere colosală din fie-care specie și prețuri ieftine surprindătore.

Rogându-mé de sprijinul Onor. public, sunt cu totă stima

N. P. GOLDMANN, Brașov, Têrgul Inului 28 (palatul Czell).

12—40